

V Bruseli 6. 11. 2013
COM(2013) 762 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Vykonávanie smernice o energetickej efektívnosti – usmernenie Komisie

{SWD(2013) 445 final}
{SWD(2013) 446 final}
{SWD(2013) 447 final}
{SWD(2013) 448 final}
{SWD(2013) 449 final}
{SWD(2013) 450 final}
{SWD(2013) 451 final}

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Vykonávanie smernice o energetickej efektívnosti – usmernenie Komisie

1. Úvod

Európa si nemôže dovoliť plytvať energiou. Dosiahnutie energetickej efektívnej Európy je už dlho cieľom EÚ, ktorý opakovane podporili hlavy štátov a predsedovia vlád EÚ.

V roku 2007 prijala Európska rada ambiciózne ciele do roku 2020 v oblasti energie a zmeny klímy – znížiť emisie skleníkových plynov o 20 %, zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na 20 % a dosiahnuť 20-percentný nárast efektívnosti vo využívaní energie¹.

Tieto ciele boli opätovne potvrdené v stratégii Európa 2020², v rámci ktorej európske inštitúcie, členské štáty i sociálni partneri zohrávajú svoju rolu pri zabezpečovaní, aby EÚ prijala kroky potrebné na dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020.

Podľa predpovedí z roku 2010³ by sa cieľ EÚ v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2020 nenaplnil, a preto boli potrebné nové opatrenia na európskej aj vnútroštátnej úrovni. Na riešenie tejto situácie Komisia v roku 2011 predložila návrh smernice o energetickej efektívnosti. Ten nadväzoval na získané skúsenosti z viacerých oblastí, najmä na energetickú hospodárnosť budov, energetické služby a kombinovanú výrobu tepla a elektriny. Keďže spoločným menovateľom všetkých týchto oblastí je stále veľký potenciál zvyšovania energetickej efektívnosti, návrh vychádzal z predpokladu, že väčšinu potrebných energetických úspor možno dosiahnuť zvýšením energetickej efektívnosti (*t. j.* zabezpečením rovnocennej úrovne hospodárskej činnosti alebo služby s nižším energetickým vstupom). Celkovým zámerom návrhu bolo výraznou mierou prispieť k napĺňaniu cieľov EÚ v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2020 a vytvoriť spoločný rámec na podporu energetickej efektívnosti v Únii po roku 2020. Obaja spoluzákonodarcovia napokon návrh 25. októbra 2012 prijali ako smernicu o energetickej efektívnosti 2012/27/EÚ⁴.

2. SMERNICA O ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOSTI

Smernica o energetickej efektívnosti (ďalej len „SEE“) bola uverejnená v úradnom vestníku 14. novembra 2012 a nadobudla účinnosť 4. decembra 2012. Členské štáty ju musia transponovať do 5. júna 2014 (s výnimkou určitých ustanovení, pri ktorých sa predpokladá iný dátum transpozície⁵).

V SEE sa stanovujú právne záväzné opatrenia na zvýšenie úsilia členských štátov o efektívnejšie využívanie energie vo všetkých štádiách energetického reťazca – od premeny energie cez jej distribúciu až po konečnú spotrebu. Nižšie sú stručne zhrnuté najvýznamnejšie požiadavky tejto smernice z hľadiska budúcej energetickej politiky.

¹ Na rozdiel od zvyšných dvoch sa tento cieľ nepretavil do právne záväzného nástroja.

² KOM(2010) 2020 v konečnom znení.

³ Posúdenie vplyvu plánu energetickej efektívnosti (SEC/2011/277)

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES (o stanovení požiadaviek na ekodizajn energeticky významných výrobkov) a 2010/30/EÚ (o štítkovaní a štandardoch výrobkov) a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES (o podpore kogenerácie) a 2006/32/ES (o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických službách).

⁵ Pozri článok 28 ods. 1.

Po prvé SEE v záujme posilnenia politického záväzku členských štátov v rámci stratégie EÚ 2020 prvýkrát jednoznačne definuje a kvantifikuje cieľ energetickej efektívnosti EÚ, a to že „Únia v roku 2020 dosiahne spotrebu energie, ktorá nepresahuje 1 474 Mtoe⁶ v prípade primárnej energetickej spotreby alebo 1 078 Mtoe v prípade konečnej energetickej spotreby“⁷. Po pristúpení Chorvátska 1. júla 2013 sa tieto cieľové hodnoty upravili na „spotrebu, ktorá nepresahuje 1 483 Mtoe v prípade primárnej energetickej spotreby alebo 1 086 Mtoe v prípade konečnej energetickej spotreby“.

Úplné a riadne vykonanie SEE bude zohrávať významnú úlohu pri dosahovaní cieľa 20-percentného zvýšenia energetickej efektívnosti v rámci stratégie EÚ 2020, čo sa zas premietne v rámci EÚ pre politiku v oblasti zmeny klímy a energetickú politiku do roku 2030, ktorý je vysvetlený v zelenej knihe COM(2013) 169 final. Vyhodnotenie pokroku v dosahovaní indikatívnych národných cieľov v oblasti energetickej efektívnosti, ktoré si členské štáty stanovili v zmysle článku 3 SEE, prispeje k diskusii o tom, aké typy cieľov a cieľové hodnoty by mohli byť vhodné na rok 2030.

V SEE sa od členských štátov vyžaduje aj stanovenie indikatívnych národných cieľov v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2020, ktoré môžu byť založené na rôznych ukazovateľoch (primárnej alebo konečnej energetickej spotrebe, úsporách primárnej alebo koncovej energie či energetickej náročnosti). Členské štáty mali tieto ciele a spôsob ich premietnutia do využitia primárnej a koncovej energie v roku 2020 oznámiť Komisii do 30. apríla 2013, či už v rámci národných programov reforiem alebo osobitne⁸.

Tieto informácie už boli integrované do procesu európskeho semestra⁹ a aktuálne sa vyhodnocujú ako jeden z faktorov posudzovania pravdepodobnosti dosiahnutia celkového cieľa EÚ do roku 2020, ako aj rozsahu, v akom snahy jednotlivých štátov prispievajú k napĺňaniu spoločného cieľa. Indikatívne národné ciele už oznámili všetky členské štáty, hoci dva ich zatiaľ neposkytli vo formáte, ktorý vyžaduje smernica. Súhrne z indikatívnych národných cieľov v oblasti energetickej efektívnosti vyplýva, že členské štáty plánujú do roku 2020 dosiahnuť úspory primárnej energie len na úrovni cca. 16,4 % a úspory koncovej energie len na úrovni 17,7 % – teda nie celých 20 %, ktoré sú potrebné na splnenie celkového cieľa EÚ¹⁰. Pre spoľahlivejší výsledok však bude potrebné hlbšie vyhodnotenie, ktoré bude zohľadňovať ciele všetkých členských štátov, výsledky energetických modelov a uplatnenie ďalších pripravovaných politických nástrojov. Komisia musí podľa článku 3 ods. 2 a článku 24 ods. 7 SEE Európskemu parlamentu a Rade do 30. júna 2014 predložiť svoje posúdenie pokroku v plnení cieľa energetickej efektívnosti do roku 2020.

Smernica od členských štátov zároveň vyžaduje, aby do 30. apríla 2014 vypracovali a zverejnili svoje dlhodobé stratégie obnovy budov; ide o kľúčový záväzok, keďže takmer 40 % konečnej spotreby energie pripadá na domy, verejné a súkromné kancelárske priestory, obchodné priestory a ďalšie budovy. Budovy verejného sektora musia ísť príkladom – každoročne sa musia obnovovať 3 % budov, ktoré vlastní a využívajú ústredné orgány štátnej správy, aby sa dosiahla úroveň, ktorú členské štáty stanovili v zmysle smernice o

⁶ Milióny ton ropného ekvivalentu.

⁷ Hodnoty aktualizované vzhľadom na pristúpenie Chorvátska k EÚ 1. júla 2013.

⁸ Zoznam národných cieľov a vyhodnotenie možno nájsť v oznámení Komisie (COM(2013) xxx final) o „celkovom pokroku v dosahovaní cieľov EÚ v oblasti energetickej efektívnosti“.

⁹ Najmä v COM(2013) 350 final a v tematickom dokumente *CIELE STRATÉGIE EURÓPA 2020: zmena klímy a energia*

¹⁰ Pri dvoch členských štátoch (Slovinsko a Chorvátsko), ktoré neposkytli informácie o tom, ako sa ich národné ciele premietnu do primárnej a koncovej energie v roku 2020, sa vo výpočtoch použili historické údaje o ich využívaní energie za rok 2010 (http://ec.europa.eu/energy/efficiency/eed/reporting_en.htm).

energetickej hospodárnosti budov¹¹. Vedúca úloha sa verejnému sektoru pripisuje aj v ustanoveniach SEE o verejnom obstarávaní, pričom od ústredných orgánov štátnej správy sa za určitých podmienok vyžaduje obstarávanie energeticky čo najefektívnejších výrobkov, služieb a budov.

Členské štáty musia zabezpečiť, aby sa určitý objem energetických úspor realizoval v období rokov 2014 až 2020 na úrovni koncových používateľov, a to buď vytvorením povinnej schémy energetickej efektívnosti alebo alternatívnymi politickými opatreniami.

Vzhľadom na výrazný potenciál energetických úspor v podnikoch všetkých kategórií a typov sa podporuje vykonávanie energetických auditov vo všetkých podnikoch, pričom podniky, ktoré nie sú MSP, sa im musia podrobiť každé štyri roky. Od členských štátov sa vyžaduje vytvorenie programov na podporu energetických auditov v MSP a na zvýšenie informovanosti domácností o výhodách takýchto auditov. Vďaka identifikácii možných energetických úspor budú energetické audity zároveň základom pre rozvoj trhu energetických služieb.

Informácie o spotrebe energie sú nevyhnutné, aby spotrebitelia mohli prijímať informované rozhodnutia o dodávkach a využívaní energie. Smernica preto obsahuje podrobné požiadavky na meranie a vyúčtovanie koncovým odberateľom.

Približne 30 % primárnej energie EÚ sa využíva v sektore energetiky, najmä na premenu energie na elektrinu a teplo a na distribúciu. Cieľom smernice je preto maximalizovať efektívnosť sústav a infraštruktúry, umožniť a podporovať reakciu strany spotreby, pričom ustanovuje povinnosti a stimuluje k využívaniu vysokoúčinnnej kombinovanej výroby tepla a elektriny a diaľkového vykurovania a chladenia.

Energetická efektívnosť je jedným z nákladovo najefektívnejších spôsobov zvýšenia bezpečnosti dodávok energie a zníženia emisií skleníkových plynov a ďalších znečisťujúcich látok. Energetický systém a spoločnosť ako celok musia začať využívať energiu oveľa efektívnejšie. Zvyšovanie energetickej efektívnosti je prioritou vo všetkých scenároch eliminácie emisií uhlíka, ktoré boli predstavené v pláne postupu v energetike do roku 2050, a teda by sa pozornosť mala sústrediť primárne na energetickú efektívnosť aj v tomto kontexte.

Podľa analýzy vývoja kľúčových ukazovateľov by sa EÚ mohla s využitím razantných politik energetickej efektívnosti a za predpokladu plného vykonania SEE znova ocitnúť na dobrej ceste k naplneniu svojho cieľa v roku 2020. Ak by sa to podarilo, až do roku 2020 by každoročne náklady európskych domácností a odvetví boli nižšie približne o 38 miliárd eur, potreba investícií do výroby a distribúcie energie by sa znížila zhruba o 6 miliárd eur a približne 24 miliárd eur by sa investovalo do skvalitnenia našich obydlí a pracovísk, čo by viedlo ku konkurenčnej výhode našich odvetví a lokálnej tvorbe pracovných miest.

3. PRACOVNÉ DOKUMENTY ÚTVAROV KOMISIE S PODROBNEJŠÍMI USMERNENIAMÍ K USTANOVENIAM SEE

Väčšina ustanovení SEE sa musí transponovať do vnútroštátnych právnych predpisov do 5. júna 2014. V prípade článku 7 musia členské štáty Komisii zaslať svoje plánované politické opatrenia do 5. decembra 2013. Využitie alternatívneho postupu členskými štátmi v zmysle článku 5 ods. 6 a výnimky z požiadaviek článku 14 ods. 5 treba Komisii oznámiť do 31. decembra 2013.

Keďže energetická efektívnosť je otázkou mnohých činností menšieho rozsahu, smernica o energetickej efektívnosti obsahuje komplexné a podrobné ustanovenia, ktoré sú často veľmi technické. Komisia má záujem na úzkej spolupráci s členskými štátmi pri ich transpozícii a

¹¹ Článok 4 smernice 2010/31/EÚ.

pri účinnom vykonávaní smernice; na tento účel jej útvary vypracovali sedem pracovných dokumentov, v ktorých sa podrobnejšie vysvetľuje, ako by sa podľa názoru útvarov Komisie mali vykladať určité ustanovenia tejto smernice a ako ich možno najlepšie uplatniť. Tieto pracovné dokumenty nemenia právne účinky smernice a nie je nimi dotknutý záväzný výklad smernice zo strany Súdneho dvora. Dokumenty sa venujú tým predmetom smernice, ktoré sú právne zložité, náročné na transpozíciu a majú vysoký potenciál vplyvu na energetickú efektívnosť. Týkajú sa článkov 5 – 11, 14 a 15 SEE, ktoré zahŕňajú ustanovenia o budovách ústredných orgánov štátnej správy, verejnom obstarávaní, povinnostiach a alternatívach v oblasti energetickej efektívnosti, energetických auditoch, meraní a vyúčtovaní, kombinovanej výrobe, sústavách a o reakcii strany spotreby. Treba poznamenať, že EED obsahuje minimálne požiadavky a že členské štáty môžu v zmysle článku 1 ods. 2 zaviesť prísnejšie opatrenia v medziach práva Únie.

Podrobné pracovné dokumenty útvarov Komisie budú odkazovať na toto oznámenie, pričom nižšie sa uvádza krátke zhrnutie hlavných aspektov.

Keďže úplná transpozícia SEE do vnútroštátnych právnych poriadkov si vyžaduje dlhodobé plánovanie, Komisia zverejňuje toto oznámenie a súvisiace pracovné dokumenty v predstihu pred termínom transpozície smernice.

3.1. Usmernenie k článku 5 (Vzorová úloha budov verejných subjektov)

V článku 5 sa vyžaduje, aby ústredné orgány štátnej správy členských štátov každoročne obnovovali 3 % z celkovej podlahovej plochy budov v ich vlastníctve a užívaní, ktoré nedosahujú minimálne požiadavky na efektívnosť v zmysle smernice 2010/31/ES o energetickej hospodárnosti budov, tak, aby sa dosiahla aspoň úroveň efektívnosti, ktorú pri uplatňovaní danej smernice stanovili. Členské štáty musia vypracovať a verejne sprístupniť zoznam všetkých relevantných budov ústredných orgánov štátnej správy do 31. decembra 2013. Ak členský štát obnoví viac ako 3 % celkovej podlahovej plochy budov ústredných orgánov štátnej správy, môže si to započítať do plnenia záväzku v ktoromkoľvek z troch predchádzajúcich alebo troch nasledujúcich rokov. Ako alternatívu k požiadavke obnoviť 3 % podlahovej plochy budov ústredných orgánov štátnej správy môžu členské štáty prijať iné nákladovo efektívne opatrenia, ktorými sa dosiahne aspoň rovnaká miera úspory energie v budovách ústredných orgánov štátnej správy. Výška úspor energie požadovaných v rámci alternatívneho prístupu je kumulatívna, čo znamená, že od členských štátov sa vyžaduje dosiahnutie sumy ročných úspor energie počas celého obdobia rokov 2014 až 2020 bez ohľadu na to, aké úspory sa dosiahli v jednotlivých rokoch daného obdobia. Členské štáty môžu pri určovaní potrebnej úrovne úspor použiť odhady.

Pri určovaní rozsahu povinnosti v zmysle článku 5 je rozhodujúce vymedzenie pojmu „ústredné orgány štátnej správy“ podľa článku 2 ods. 9. „Ústredné orgány štátnej správy“ sú všetky orgány štátnej správy, ktorých právomoci sa vzťahujú na celé územie členského štátu. Okrem tejto definície môžu členské štáty použiť prílohu IV k smernici o verejnom obstarávaní¹², ktorá obsahuje zoznam ústredných orgánov štátnej správy vo všetkých členských štátoch, ako aj definíciu ústredných orgánov štátnej správy v usmernení k nariadeniu rady 479/2009/ES o uplatňovaní Protokolu o postupe pri nadmernom schodku. Pre členské štáty s federatívnou štruktúrou platí posledná veta odôvodnenia 17 SEE.

V pracovnom dokumente útvarov Komisie k článku 5 sú uvedené možné kritériá a referencie na určenie toho, na ktoré budovy sa táto povinnosť vzťahuje. Uvádzajú sa aj praktické príklady, ako stanoviť a naplniť cieľ 3-percentnej obnovy a povinnosť v zmysle alternatívneho prístupu.

¹² Smernica 2004/18/ES

3.2. Usmernenie k článku 6 (Obstarávanie verejnými subjektmi)

Smernica 2004/18/ES o verejnom obstarávaní stanovuje rámec pre obstarávanie a jej cieľom je zaistenie zásad ako spravodlivá hospodárska súťaž a získanie čo najvyššej kvality za peniaze daňových poplatníkov. Vymedzenie samotného predmetu obstarávania ponecháva na konkrétnu legislatívu, ako je napríklad SEE. V článku 6 SEE sa za určitých podmienok vyžaduje, aby ústredné orgány štátnej správy obstarávali výrobky, služby a budovy s vysokou energetickou efektívnosťou v zmysle definície v legislatívnych aktoch EÚ, ako je napríklad smernica o udávaní spotreby energie¹³ doplnujúce delegované nariadenia, smernica o ekodizajne¹⁴ a jej vykonávacie nariadenia, smernica o energetickej hospodárnosti budov alebo program Energy Star. V prílohe III SEE sa uvádza zoznam požiadaviek na energetickú efektívnosť v zmysle týchto aktov EÚ.

V pracovnom dokumente útvarov Komisie sú objasnené relevantné ustanovenia aktov EÚ uvedené v prílohe III vo vzťahu k verejnému obstarávaniu. Aj tu je vymedzenie pojmu „ústredný orgán štátnej správy“ rozhodujúci pri určovaní rozsahu povinností v oblasti verejného obstarávania.

Povinnosť verejného obstarávania je podmienená predpokladmi ako nákladová efektívnosť, technická vhodnosť a udržateľnosť zo širšieho hľadiska. V pracovnom dokumente je vysvetlená táto „podmienenosť“, napríklad rozdiel medzi nákladovou efektívnosťou počas celého životného cyklu a hospodárskou uskutočniteľnosťou, ako aj okolnosti, za ktorých ju môžu členské štáty uplatniť. Obsahuje aj možné kritériá, pomocou ktorých by členské štáty mohli určiť, na ktoré subjekty sa povinnosti v oblasti verejného obstarávania vzťahujú.

3.3. Usmernenie k článku 7 (Povinnosti v oblasti energetickej efektívnosti a alternatívy)

Na článok 7 pripadá polovica celkovej úspory energie, ktorá by sa prostredníctvom SEE mala dosiahnuť. Je zložitý a niektoré ustanovenia¹⁵ by sa mali začať uplatňovať pred uplynutím lehoty na transpozíciu.

V článku sa od členských štátov vyžaduje zriadenie povinných schém energetickej efektívnosti alebo uplatnenie alternatívnych politických opatrení na dosiahnutie určitej cieľovej hodnoty úspor energie medzi koncovými odberateľmi. Úspory energie z povinných schém energetickej efektívnosti a alternatívnych opatrení v zmysle odseku 9 musia byť minimálne na úrovni dosiahnutia každoročných nových úspor od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020 vo výške 1,5 % ročného množstva energie predanej koncovým odberateľom všetkými distribútormi energie alebo všetkými maloobchodnými energetickými spoločnosťami, ktoré sa stanoví ako priemer za roky 2010, 2011 a 2012. V pracovnom dokumente útvarov Komisie sa vysvetľuje, ako sa má počítať táto celková cieľová hodnota kumulatívnych a nových úspor energie, ktoré sa majú dosiahnuť počas trvania povinnosti (2014 – 2020), a ktoré štatistické súbory údajov možno použiť. Okrem toho môžu členské štáty túto hodnotu znížiť až o 25 % prostredníctvom štyroch konkrétnych možností, a to uplatnením nižších mier úspor, čiastočným alebo úplným vylúčením odvetví v systéme obchodovania s emisiami (ETS), zohľadnením určitých úspor na strane ponuky alebo započítaním úspor energie zo včasných opatrení od 31. decembra 2008, ktoré budú účinné aj v roku 2020. V pracovnom dokumente útvarov Komisie sa uvádza, ako tieto možnosti stanovené v článku 7 ods. 2 možno využiť.

¹³ Smernica 2010/30/EÚ

¹⁴ Smernica 2009/125/ES

¹⁵ Článok 7 ods. 9 a príloha V ods. 4; členské štáty musia Komisii do 5. decembra 2013 oznámiť politické opatrenia, ktoré plánujú prijať.

Pracovný dokument obsahuje príklady typov politických opatrení a úspor energie vyplývajúcich z nich, ktoré možno brať do úvahy. Zároveň poukazuje na metódy a zásady stanovené v prílohe V SEE, ktoré treba uplatniť pri výpočte úspor energie.

Keďže sa vyžadujú „nové“ úspory, na účely článku 7 nemožno zohľadniť všetky opatrenia členských štátov v oblasti energetickej účinnosti koncového využitia z ktoréhokoľvek obdobia. V pracovnom dokumente sa vysvetľuje, že úspory energie získané z jednotlivých akcií v rámci obdobia záväzku (*t. j.* od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020) možno zohľadniť aj v prípade, ak politické opatrenie, ktoré k daným akciám viedlo, bolo prijaté/zavedené pred 1. januárom 2014. Pokiaľ ide o transpozíciu a vykonávanie, členské štáty musia Komisii do 5. decembra 2013 oznámiť svoju podrobnú plánovanú, navrhovanú alebo právne vymedzenú metodiku uplatňovania povinnej schémy energetickej efektívnosti, ako aj politické opatrenia, ktoré plánujú ako alternatívu.

Treba pripomenúť, že členské štáty sú povinné stanoviť pravidlá účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií v prípade nedodržania vnútroštátnych právnych predpisov prijatých na základe tohto článku (článok 13 SEE).

3.4. Usmernenie k článku 8 (Energetické audity a systémy energetického manažérstva)

Článok 8 ukladá členským štátom dve hlavné povinnosti: podporovať dostupnosť energetických auditov pre koncových odberateľov vo všetkých sektoroch a zabezpečiť, aby podniky, ktoré nie sú MSP, vykonávali energetické audity aspoň raz za štyri roky. Audity musia byť nákladovo efektívne a vykonávané kvalifikovanými/akreditovanými odborníkmi alebo pod dohľadom nezávislých orgánov.

V SEE sú „MSP“ definované odkazom na odporúčanie Komisie 2003/361/ES a v pracovnom dokumente útvarov Komisie sú vysvetlené prvky tejto definície v zmysle daného odporúčania (menej ako 250 zamestnancov, ročný obrat nepresahujúci 50 miliónov eur a/alebo celková ročná súvaha nepresahujúca 43 miliónov eur). Pokiaľ ide o vymedzenie pojmu „zamestnanci“, platia vnútroštátne pracovnoprávne ustanovenia. V pracovnom dokumente útvarov Komisie sa vysvetľuje, že podľa definície EÚ musí podnik v jednej krajine určiť, či je partnerom podniku v inej krajine alebo či je s ním prepojený. Je to tak, ak podnik vlastní viac ako 25 % kapitálu alebo hlasovacích práv v inom podniku¹⁶ (alebo naopak), a v takom prípade treba pri určovaní, či sú podniky MSP alebo nie, zohľadniť celkový počet zamestnancov partnerských alebo prepojených spoločností.

Na zabezpečenie harmonizovanej definície a prístupu v celej EÚ si uplatňovanie tejto definície v praxi vyžaduje napríklad zohľadnenie konsolidovaných údajov o každom podniku, a to aj z iných členských štátov a mimo Európy. V pracovnom dokumente sú uvedené príklady opatrení, ako sú registre MSP, verejné registre spoločností podľa veľkosti atď., ktoré by mohli byť užitočné pri identifikácii podnikov, na ktoré sa povinnosť vykonávať audit vzťahuje.

V dôsledku toho sa môže stať, že malé pobočky v niektorom členskom štáte budú musieť vykonávať energetický audit každé štyri roky, pretože nevyhovujú definícii MSP, a teda spadajú do kategórie veľkých podnikov. Netreba to považovať za nadbytočnú záťaž alebo

¹⁶ Vo všeobecnosti je väčšina MSP *samostatných*, pretože sú buď úplne nezávislé alebo majú s inými podnikmi jedno alebo viacero menšinových partnerstiev (každé v hodnote menej ako 25 %). Ak sa tento podiel zvýši na maximálne 50 %, vzťah medzi podnikmi sa považuje za *partnerský*. Nad týmto stropom sú podniky *prepojené*.

nevyváženost¹⁷, pretože na jednej strane môžu takéto podniky ľahko uplatňovať systémy energetického manažérstva, a teda byť oslobodené od povinnosti vykonávať audit, alebo môžu uplatňovať dohody, na základe ktorých tejto pobočke s auditom pomôžu napríklad odborníci z materskej spoločnosti; a na strane druhej pretože je pravdepodobné, že takéto energetický audit bude obmedzenejší v rozsahu a menej nákladný.

V pracovnom dokumente sa vysvetľuje flexibilita, ktorú článok 8 umožňuje vo vzťahu k plneniu povinnosti auditu. Od povinnosti vykonávať energetický audit každé štyri roky sú tak oslobodené veľké podniky, ktoré uplatňujú systémy energetického alebo environmentálneho manažérstva. Veľké podniky, ktoré vykonávajú energetické audity na základe dobrovoľných dohôd (s primeraným dohľadom), sa považujú za spĺňajúce požiadavku pravidelného energetického auditu.

Na zaistenie vysokej kvality energetických auditov a systémov energetického manažérstva musia členské štáty stanoviť minimálne požiadavky na energetické audity podľa prílohy VI k SEE, pričom pracovný dokument útvarov Komisie obsahuje praktické príklady toho, nakoľko podrobný by mal energetický audit byť. V usmernení sa zároveň vysvetľuje prepojenie medzi systémami auditu podľa SEE a akreditáciou a posudzovaním zhody, ktoré upravuje nariadenie (ES) č. 765/2008.

Treba pripomenúť, že rovnako ako pri článku 7 sa od členských štátov vyžaduje stanovenie pravidiel sankcií v prípade nedodržania vnútroštátnych právnych predpisov prijatých v súvislosti s energetickými auditmi.

3.5. Usmernenie k článkom 9-11 (Meranie a informácie o vyúčtovaní)

V článku 9 sa vyžaduje, aby koncoví odberatelia elektrickej energie, zemného plynu, diaľkového vykurovania, chladenia a teplej vody mali individuálne meradlo za konkurencieschopnú cenu, ktoré presne zobrazuje ich spotrebu energie a poskytuje informácie o čase využívania energie (s výnimkami na základe technických a finančných dôvodov). Ustanoveniami SEE o meraní a informáciách o vyúčtovaní sa preberajú a zefektívňujú niektoré ustanovenia staršej smernice 2006/32/ES o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických službách (z ktorých väčšinu SEE zruší k 5. júnu 2014). Od 31. decembra 2016 sa požiadavka na poskytovanie individuálnych meradiel spotreby koncovým odberateľom vykurovania a chladenia rozšíri na bytové domy a viacúčelové budovy s centrálnym zdrojom vykurovania/chladenia alebo so zásobovaním z centrálného zdroja obsluhujúceho niekoľko budov (s výnimkami na základe technických a finančných dôvodov).

Z usmernenia jasne vyplýva, že v článku 9 sa nevyžaduje zavedenie inteligentných meracích systémov (tomu sa venujú smernice tretieho balíka: 2009/72/ES a 2009/73/ES), no objasňuje, že ak členské štáty zavedú inteligentné meranie, začnú v rámci článku 9 ods. 2 platiť viaceré povinnosti, ako napríklad aby boli inteligentné meradlá schopné merať elektrickú energiu dodanú do sústavy z priestorov odberateľa. Takisto sa v ňom uvádza, že pojem „koncový odberateľ“ by mohol zahŕňať nielen osobu, ktorá využíva elektrickú energiu, ale aj osobu alebo organizáciu ako napríklad družstvo vlastníkov v bytovom dome, ktorí nakupujú energiu spoločne. V článku 10 sa vyžaduje, aby sa koncovým odberateľom s bežnými individuálnymi meradlami za normálnych okolností minimálne každých 6 mesiacov oznamovalo, koľko sa im bude účtovať za energiu, ktorú v poslednom období spotrebovali — obdobie sa skracaje na každé 3 mesiace, ak o to požiadajú alebo sa uplatňuje elektronické vyúčtovanie.

¹⁷ V prílohe VI písm. d) sa vyžaduje, aby energetické audity boli „vyvážené“. Podľa zásady proporcionality treba preskúmať, či je legislatívne alebo administratívne opatrenie alebo nástroj vhodný a nevyhnutný na dosiahnutie daného cieľa alebo zámeru. Súdny dvor Európskej únie uplatňuje zásadu proporcionality pri posudzovaní legislatívnych opatrení z hľadiska súkromných záujmov, práv jednotlivcov a základných slobôd.

Ak sú k dispozícii inteligentné meradlá elektrickej energie/plynu, v zmysle článku 10 majú koncoví odberatelia právo na podrobné informácie o svojej spotrebe energie na základe aktuálnej zmluvy o dodávke počas predchádzajúcich dvoch rokov a (s určitými výnimkami) na porovnanie so spotrebou typického odberateľa.

Podľa článku 11 majú koncoví odberatelia právo dostávať vyúčtovanie spotreby energie a informácie o tomto vyúčtovaní bezplatne.

Treba pripomenúť, že členské štáty sú povinné stanoviť pravidlá účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií v prípade nedodržania vnútroštátnych právnych predpisov prijatých na základe článkov 9 až 11 (článok 13 SEE).

3.6. Usmernenie k článku 14 (Podpora efektívnosti vo vykurovaní a chladení)

Článkom 14 sa rozširuje rozsah pôsobnosti a nahrádzajú hmotnoprávne ustanovenia smernice 2004/8/ES o podpore kogenerácie. Usmernenie sa týka iba nových aspektov, ktoré zavádza SEE.

Od členských štátov sa vyžaduje, aby vykonali komplexné posúdenie na identifikáciu potenciálu nákladovej efektívnosti vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a účinného diaľkového vykurovania a chladenia, berúc do úvahy klimatické podmienky, ekonomickú realizovateľnosť a technickú vhodnosť. Toto posúdenie sa musí oznámiť Komisii do 31. decembra 2015. Na základe zisteného potenciálu by mali členské štáty prijať opatrenia na realizáciu potenciálu nákladovej efektívnosti vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a účinného diaľkového vykurovania a chladenia. V posúdení by členské štáty mali poskytnúť informácie o opatreniach, stratégiách a politikách, ktoré možno prijať na dosiahnutie potenciálu vysokoúčinnnej kombinovanej výroby do roku 2020 a 2030. Pri výrobe elektrickej energie a priemyselných zariadeniach nad 20 MW platí povinnosť vypracovať analýzu nákladov a prínosov, pokiaľ ide o realizovateľnosť kombinovanej výroby elektriny a tepla, zhodnocovania odpadového tepla alebo pripojenia siete diaľkového vykurovania pri ich výstavbe alebo významnej rekonštrukcii. Výsledky tejto analýzy nákladov a prínosov by sa mali premietnuť do súhlasov alebo povolení na dané zariadenia.

Požiadavky na obsah komplexného hodnotenia a metodiky analýzy nákladov a prínosov, ako aj prípadné výnimky z povinností vzťahujúcich sa na zariadenia, sú podrobne vysvetlené v pracovnom dokumente útvarov Komisie.

3.7. Usmernenie k článku 15 (Premena, prenos a distribúcia energie)

Podľa článku 15 majú členské štáty zabezpečiť, aby národné energetické regulačné orgány a prevádzkovatelia prepravných a prenosových sústav maximalizovali potenciál energetickej efektívnosti inteligentných sietí, vyhodnocovali a zvyšovali energetickú efektívnosť pri navrhovaní a prevádzke plynárenskej a elektrizačnej infraštruktúry a zabezpečili, aby tarify a predpisy spĺňali určité kritériá energetickej účinnosti a nebránili reakcii strany spotreby. Členské štáty musia do 30. júna 2015 posúdiť potenciál energetickej efektívnosti svojej plynárenskej a elektrizačnej infraštruktúry a stanoviť konkrétne opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti svojej sieťovej infraštruktúry. Článok uvádza priority prístupu a využívania kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie (KVET) a stavia zdroje na strane spotreby, najmä reakciu strany spotreby, na rovnakú úroveň s ponukou z hľadiska účasti na veľkoobchodných a maloobchodných trhoch. Osobitne podporuje prístup a účasť reakcie strany spotreby na vyrovnávacích, rezervných a iných trhoch so službami, pričom vyžaduje definovanie technických alebo zmluvných postupov účasti vrátane účasti agregátorov a iných poskytovateľov služieb reakcie strany spotreby.

4. ZÁVER

Energetická efektívnosť je z pohľadu vládnej funkcie zložitou a náročnou otázkou. Politicky môže dôjsť k rozdielu medzi záväzkami členských štátov a výsledkami. Smernica o energetickej efektívnosti dáva cieľom v oblasti energetickej efektívnosti, ktoré boli dohodnuté na európskej úrovni, novú zastrešujúcu právnu štruktúru. Doposiaľ sa existujúce právne predpisy v oblasti energetickej efektívnosti vykonávali len čiastočne. SEE nahrádza a posilňuje dve smernice o energetickej efektívnosti (2004/8/ES o kogenerácii a 2006/32/ES o energetických službách) a je prepojená so záväzkami už vymedzenými v smernici 2009/125/ES o ekodizajne, smernici 2010/30/EÚ o udávaní spotreby energie a smernici 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov). Ako sa uvádza v časti 2, Komisia musí Európsky parlament a Radu v roku 2014 informovať o pokroku v plnení cieľa na rok 2020, pričom toto hodnotenie môže v prípade potreby zahŕňať návrhy na ďalšie opatrenia. Veríme, že toto oznámenie a sprievodné pracovné dokumenty útvarov Komisie pomôžu členským štátom pri transpozícii a vykonávaní ambiciózných opatrení, na ktorých sa dohodli v smernici o energetickej účinnosti.